

**VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Rev-399/04
Banja Luka 04. 5. 2006.**

U I M E N A R O D A

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija: Stake Gojković kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić, Petra Bajića, Gorjane Popadić i Darka Osmića, kao članova vijeća u pravnoj stvari tužitelja R. Č., sin M. iz Š., privremeno zaposlen u S., N. G., zastupan po punomoćniku I. A., advokatu iz M., protiv tuženih: Biro osiguranja Republike Srpske B. L., i Č.V., sin Lj. iz V., Opština M., radi naknade štete, odlučujući o reviziji tužitelja, protiv presude Okružnog suda u D. Gž-323/03 od 03. 9. 2004. godine, na sjednici održanoj 04. 5. 2006. godine donio je

P R E S U D U

Revizija tužitelja se uvažava, presuda Okružnog suda u D. Gž-323/03 od 03. 9. 2004. godine preinačava u stavu drugom izreke kojim je uvažena žalba Biro osiguranja RS (u daljem tekstu: prvotuženi) i prvostepena presuda preinačena tako da je tužitelj odbijen sa tužbenim zahtjevom u odnosu na tog tuženog, te sudi:

Žalba prvotuženog se odbija i presuda Osnovnog suda u M. P-280/2002 od 24. 02. 2003. godine potvrđuje u dijelu kojim je ovaj tuženi, solidarno sa drugotuženim, obavezan da tužitelju na ime naknade štete isplati iznos od 1 452,50 KM sa zateznom kamatom počev od 03. 10. 2002. godine do isplate i iznos od 808,80 KM na ime troškova parničnog postupka.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Osnovnog suda u M. P-280/2002 od 24. 02. 2003. godine, obavezani su prvotuženi i Č. V. (kao drugotuženi) da tužitelju solidarno isplate iznos od 1 452,50 KM na ime naknade štete prouzrokovane saobraćajnom nesrećom, sa pripadajućom zateznom kamatom i troškovima postupka u iznosu od 808,80 KM.

U preostalom dijelu, koji predstavlja razliku između zahtijevanog i dosuđenog iznosa na ime naknade štete, tužitelj je odbijen.

Presudom Okružnog suda u D. Gž-323/03 od 03. 9. 2004. godine žalba drugotuženog je odbijena i prvostepena presuda u odnosu na njega potvrđena u dosuđujućem dijelu.

Istom presudom žalba prvotuženog je uvažena i prvostepena presuda preinačena tako da je odbijen tužbeni zahtjev u odnosu na ovog tuženog, dok je prvostepena presuda ostala neizmijenjena u odbijajućem dijelu koji nije ni pobijan žalbom

Blagovremenom revizijom tužitelj pobija drugostepenu presudu zbog pogrešne primjene materijalnog prava sa prijedlogom da se drugostepena odluka u pobijanom dijelu ukine i predmet vrati na ponovno suđenje ili da se preinači tako da se udovolji tužbenom zahtjevu i u odnosu na prvotuženog.

Prvotuženi je u odgovoru na reviziju predložio da se revizija tužitelja odbije kao neosnovana.

Revizija je osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za naknadu štete nastale na njegovom putničkom automobilu, prilikom saobraćajne nezgode.

Prvostepeni sud je utvrdio da se saobraćajna nesreća, u kojoj su učestvovali tužitelji sa putničkim autom marke „Rover“ i drugotuženi sa neregistrovanim traktorom marke „IMT 539“, dogodila 15. 8. 2002. godine na regionalnom putu M. – D., u mjestu V.

Provođenjem odgovarajućih dokaza - saslušanjem parničnih stranaka, vršenjem uvida u zabilješku o saobraćajnoj nezgodi od 15. 8. 2002. godine i u odgovarajuća rješenja Suda za prekršaje, prvostepeni sud je utvrdio da je drugotuženi isključivo odgovoran za saobraćajnu nezgodu.

Visinu štete na tužiteljevom vozilu sud je utvrdio uz pomoć vještaka mašinske struke Đ. A. i obavezao drugotuženog, na osnovu odredbe člana 178. u vezi sa članom 158. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, br. 29/78 do 57/89 i „Službeni glasnik Republike Srpske, br. 17/93 do 39/03 – u daljem tekstu: ZOO), kao i prvotuženog, na osnovu odredbe člana 93. Zakona o osiguranju imovine i lica („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 14/00 – u daljem tekstu: ZOIL RS) da naknade predmetnu štetu tužitelju, nalazeći da je traktor drugotuženog, saglasno aktu Stanice javne bezbjednosti M. br. 11-6/05-221-74/02 od 23. 7. 2002. godine i članu 17. Pravilnika o registraciji motornih i priključnih vozila („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 5/94), te članu 6. Memoranduma o razumjevanju o Pravilniku i uputstvima za registraciju i registarske tablice morotnih vozila, podlijebao registraciji, pa samim tim i obavezi njegovog vlasnika da zaključi ugovor o osiguranju od autoodgovornosti.

Činjenična utvrđenja i pravne stavove prvostepenog suda u odnosu na odgovornost drugotuženog i njegovu obavezu da naknadi predmetnu štetu tužitelju prihvatio je i drugostepeni sud, ali je zaključio da je zahtjev u odnosu na prvotuženog neosnovan zbog nedostatka pasivne legitimacije jer da je odredbom člana 66. stav 3. ZOIL RS propisano da za štetu pričinjenu upotrebom vozila na motorni pogon koja ne podliježu obaveznoj registraciji po propisima o bezbjednosti saobraćaja na putevima, kao što je neregistrovan traktor, ne postoji obaveza naknade štete po osnovu obaveznog osiguranja od autoodgovornosti.

Drugostepena presuda, zasnovana na ovim razlozima, kojima se pravda odsustvo pasivne legitimacije na strani prvotuženog, predstavlja pogrešnu primjenu materijalnog prava.

Prema odredbi člana 74. stav 1. ZOIL RS šteta pričinjena na teritoriji Republike Srpske upotrebom motornog vozila čiji vlasnik, odnosno korisnik nije zaključio ugovor o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti, a bio je dužan da se osigura prema odredbama ovog zakona, naknađuje se u istom obimu i prema uslovima kao da je bio zaključen ugovor o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti.

Ovo znači da oštećeno lice može zahtijevati naknadu štete neposredno od Biroa osiguranja Republike Srpske (prvotuženi) koji, pored ostalog, u smislu odredbe člana 93. tačka 4. ZOIL RS vrši obradu i isplatu šteta pričinjenih od strane neosiguranih motornih vozila.

Odredbom člana 58. tačka 2. ZOIL RS propisano je da se obavezno osiguravaju vlasnici odnosno korisnici motornih i priljučnih vozila od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima.

Motorna i priključna vozila prema odredbi člana 66. stav 1. ZOIL RS, su sva vozila na motorni pogon koja se kreću javnim putem i ostalim površinama na kojima se odvija saobraćaj, a koja podliježu obavezi registracije po propisima o bezbjednosti saobraćaja na putevima, a registracija se može izvršiti nakon što se nadležnom organu za registraciju podnese dokaz o zaključenom ugovoru o osiguranju od autoodgovornosti (stav 2. iste zakonske odredbe). Za štetu pričinjenu upotrebom motornog vozila koje ne podliježu obavezi registracije po propisima o bezbjednosti saobraćaja na putevima ne postoji obaveza naknade štete po osnovu obaveznog osiguranja od autoodgovornosti (stav 3. iste zakonske odredbe).

Radi bližeg određivanja pojma motornog vozila u smislu obaveznog osiguranja spomenute doredbе ZOIL RS upućuju na zakone iz oblasti saobraćaja, odnosno na propise o bezbjednosti saobraćaja na putevima i o registraciji vozila.

Odredbom člana 10. tačka 27. Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima ("Službeni list SFRJ", br. 50/88, 63/88, 80/89, 29/90, 11/91 i 14/92) a u vezi sa članom 195. stav 1. istog zakona – prema kojem motorna vozila koja učestvuju u saobraćaju na putu moraju biti osigurana – propisana je obaveza registracije i traktora, kojeg ovaj zakon izjednačava sa motornim vozilom ako služi prevozu robe i putnika i učestvuje u saobraćaju na putevima.

Tako je i odredbom člana 151. stav 2. Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima („Službeni list SR BiH“, br. 3/90 – novi prečišćeni tekst – u daljem tekstu: ZBS) propisano da se pod uslovima predviđenim za registraciju motornih vozila registruju i traktori koji se koriste za vršenje javnog prevoza ili za druge radove van poljoprivrede.

Obaveza registracije traktora (koja podrazumjeva predhodno zaključenje ugovora o osiguranju od autoodgovornosti), u slučaju da se koristi za obavljanje djelatnosti javnog prevoza ili prevoza za vlastite potrebe, propisana je i odredbom člana 17. stav 2. Pravilnika o registraciji motornih vozila.

Štaviše u saobraćaju na putevima mogu da učestvuju samo registrovani traktori kako to propisuje odredba člana 148. stav 1. ZBS.

Cilj obaveznog osiguranja od autoodgovornosti je da pruži što potpuniju zaštitu žrtvama sve razvijenijeg saobraćaja koji izazivaju vozila na motorni pogon (kao opasne stvari) u upotrebi, posebno u saobraćaju na putu.

Polazeći od ovakvog cilja, propisano je odredbama ZOIL RS, obaveza Biroa osiguranja Republike Srpske (član 93. tačka 4.) da naknadi štetu prouzrokovanu trećem licu upotrebom motornih vozila i kada je njihov vlasnik, odnosno korisnik propustio da se osigura od autoodgovornosti.

Poljoprivredni traktor bi mogao biti onaj koji je isključivo namijenjen za poljoprivredne radove, tako da se i ne pojavljuje u saobraćaju na putu, a u saobraćaju na putu morao bi se pojaviti, shodno citiranim zakonskim propisima, samo traktor registrovan kao i sva druga motorna vozila.

Polazeći od naprijed opisanog cilja zakona koji propisuje obavezno osiguranje u saobraćaju, te dovodeći ga u vezu sa naprijed spomenutim propisima o bezbjednosti saobraćaja na putevima, ima se uzeti da je traktor drugotuženog morao biti registrovan da bi bio korišten za saobraćaj na putu.

Predmetni traktor se kritične zgrade, iz koje je nastala predmetna šteta kretao po javnom putu, pa upravo zbog toga, pravilnim tumačenjem spomenutih zakonskih odredbi, podliježe registraciji i obaveznom osiguranju. Sama činjenica da u trenutku štetnog događaja sporni traktor nije bio osiguran od autoodgovornosti ne oslobađa solidarne odgovornosti prvotuženog na naknadu štete tužitelju, kao oštećenom, zajedno sa drugotuženim kao vlasnikom vozila.

Iz prednjih razloga valjalo je riješiti kao u izreci na osnovu odredbi člana 250. stav 1. u vezi sa članom 456. stav 2. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 58/03, 85/03 i 74/05).

Predsjednik vijeća
Staka Gojković

Za tačnost otpavka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić